

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához kötve:
 Egész évre... 30 kor.
 Negyedévre... 8 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 Szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 8.
 A szerkesztőség kérésre visszaküldi
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: Nagyvárad, Apáca-utca 8. sz. 111.

NAGYVÁRAD, december 3.

Kinai kulik.

(K. Ö.) Ezentul kínai kulikkal és bolgár munkásokkal fogunk aratni. Mert a magyar aratómunkás csak Péter-Pál napján akar a gazdával szerződni. De Péter és Pál napján az aratás már megkezdődik, a gazda tehát fogadja el azokat a feltételeket, melyeket a munkásszervezetek meghatároznak. Ha nem fogadja el, amint a tulzó követeléseket öngyilkosság nélkül nem is fogadhatja el, a termés ott vész, a gazda elpusztul, de vele a munkás is. Eddig is nagy a kivándorlás, azután még nagyobb lesz. Oly gazda, aki petróleummal felgyújtja a ringó kalásztengert, eddig csak egy akadt. Nem is kívánatos, hogy a példa követésre találjon.

Amire azonban szükség van, az az, hogy a munkás a gazdával az aratási szerződést idejében megkösse. Az aratási munkálatokat minden körülmények között biztosítani kell. Ez közérdek. Ez Magyarország évről-évre terjedő államéletének biztosítása. Vajjon az aratási munkásszerződések megkötését ki lehet-e tolni Péter-Pál napjára? Semmiképpen sem. Mert ez kegyelemre kiszolgáltatná a gazdát a munkásszervezetek önkényé-

nek. A gazdát pedig ez ellen meg kell védeni. Mert eddig még a gazda végzi a produktív államgazdaság legtekintélyesebb részét. Egy ipari sztrájk a közgazdaságban kárt jelent. De ez a kár nem hagy eltörülhetetlen nyomokat maga után, mert a termelés fokozásával még mindig jóvá tehető, de egy aratás elpusztulása soha jóvá nem tehető.

Azért méltányosnak tartjuk a gazdakörök óhaját, hogy az arató szerződéseket legkésőbb január 31-ig kell megkötöni. Ellenkező esetben gondoskodni kell idegen munkásokról, kínai kulikról, bolgár és lengyel aratómunkásokról. A munkások szövetségei ez ellen tiltakoznak és megvádolják a gazdatársadalmat azzal, hogy a magyar munkás szájából ki veszi a kenyeret. De hiába izgatnak, mert mindenki tisztában van azzal a céllal, melyet követnek. A munkások nem szerződnek, vagy ha szerződnek, sztrájkolnak. Mindkét esetben óriási zavarok támadnak. A munkások majd éheznek és rakoncátlankodnak. Működik majd a csendőrszurony és a börtönök megtelnek. A vezetők pedig mily szépen tudják a helyzetet, melyet maguk idéztek elő, céljaikra kihasználni.

Legrosszabb helyzetben a középgazdák lesznek, kik kevésbé vannak abban a helyzetben, hogy munkástartalékkal és gépekkel segítsenek magukon. Pedig a

középgazda az, aki a legtöbb állami, községi és társadalmi terheket viseli.

A legkörültekintőbb társadalmi és közkormányzati tevékenységre van szükség, ha az aratás nyugodt lefolyását biztosítani akarjuk. A gazdatársadalom szervezkedését minden módon elő kell mozdítani. Mentséget csak a szervezkedésben találhatnak. A kormány tegye lehetővé a gazdatársadalom óhajának megfelelően aratógépek könnyű behozatalát. Az aratás idejére a mezőgazdasággal foglalkozó katonaságot szabadságoltassa és ezekből és felvid ki munkásokból toborzott tartalékkal álljon a gazdaközönség rendelkezésére.

Mindezek, nagyon hangsúlyozzuk, nem a munkások ellen irányuló intézkedések. De szükségesek azért, hogy az ország közgazdasági rendje megóvassék. Magyarország minden társadalmi osztálya a lehető legjobb indulattal viseltetett a munkás osztályok iránt, mindaddig, míg a munkások a lelketlen vezetőkre hallgatva, a társadalmat felforgató eszmék szolgálatába állottak és a nemzet ellen-segeinek táborába szegődtek.

Erthető a társadalom elkeseredése, mikor ebből mindenkinek kára támadt, leginkább a munkásnak, kit a vezérek megnyuznak és kiszípoloznak, hasznuk csak a vezéreknek van, kik kényelemben

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A morvamezei ütközet.

— 1278. augusztus 18-án. —

Irta: Thibaldo.

Morvamező.

Te vérről bőven öntözött végtelen síkság, mennyi történelmi mozzanat fűződik hozzád! Hány hadvezér jártatta végig kutató szeméit rajtad s kémelet végig, mialatt embereit a halálba indította! Hány ezer hős, mennyi névtelen nagyság pihen dusan termő talajodban; hány titkos reményt valósítottál és semmittevé meg! Világra szóló neveket őrzöl végtelenbe nyúló széles síkodon. Rövid időközben láttad a magyarok leverését IV. Béla alatt 1276. júl. 12-én s két évvel később a diadalmas magyarok csatakiáltásától reszketett a lég, míg az előbbi győző Ottokár cseh király véres teteme meztelenül hevert a porban... A történelem kegyes volt hozzád s ragyogóan véres nevedet emlegetni fogják, míg az emberek a földet lakják.

I.

Babenbergi II. Henrik (Czivakodó) herceggel, miután 1246. június 15-én IV. Béla magyar király előcsapatai által Neustadtnál megöletett, kihalt a Babenbergi család utolsó férfi tagja. A gazdátlanul maradt ausztriai és stájeri hercegség visszazárt a német birodalomra. Hohenstaufi II. Frigyes császár azonban III. Ince pápával versengett a világ uralomért s ezért közönyösen nézte, hogy a Premysl családból származó Ottokár cseh király, a pápáság segélyével, 1251-ben magához ragadta a babenbergi hercegségeket. Ottokár azonban jörcimet akart szerezni birtoklásához s ezért (29 éves korában) nőül vette IV. Lipót babenbergi herceg nálnál kétszer idősebb leányát Margarettát. (Hohenstaufi VII. Henrik özvegyét.) 1261-ben nejét eltaszítván magától újra meg-nősült s elvette Kunigunda hercegnőt IV. Béla magyar király unokáját. Ottokár rendkívül tetterős, kiváló ember volt. Az ő kezdeményezésére indítottak a német lovagok keresztes háborút 1254-ben a pogány poroszok ellen s Poroszország fővárosát Königsberget ő alapította.

1260. júl. 12-én megverte a Stájer her-

cegséget örökös fenyegető magyarokat s a következő évben kötött bécsi béke értelmében a Stájer hercegséget országához csatolta. Így megnövekedvén hatalma birtokait háborítlanul akarta élvezni s ezért Cornwallis Richárd német császártól az ausztriai és stájer hercegséget formailag is hűbérül kérte s el is nyerte. 1269-ben Ulrich herceg halálával reá szállott Krajna és Karinthia grófság is, s az agg herceg nemcsak utódjává, de örökösévé is őt jelölte meg. Ottokár így erőben félelmesen megyarapodva hozzálátott birodalma rendezéséhez. Első gondja volt szabad független polgárságot teremteni s egyidejűleg szervezte az igazságügyet. Az ipar pártolásával s a kereskedelem fellendítésével pedig az általános jólétet s vagyonsodást segítette elő. Hibái is voltak e nagy embernek s első sorban fékezhetetlen, ereszakos gögös jellemével, sőt kegyetlenségével gyakran tette legbensőbb hivatát is ellenségévé. —

A magyarok ellen 1273-ban újra harcba szállt s fegyverét oly diadalmas szerencse kísérte, hogy néhány határszéli magyar város is birtokába került. Az ugyanazon évben császár-választásra összegyűlt választó fejedelmek az ő mellőzésével Habsburg Rudolf gróft választot-

Alkalmi vétel szőnyegekben!

Divattermem megnagyobbítása végett **szőnyegosztályom** felosztatom. futó, ebédülő és szalon szőnyegek, valamint Linoleum-, függönyök-, ágy-, asztalterítők, utazó takarók és ló- Az összes pokrócokat eredeti gyári árban kiárusítom. Ezen rendkívüli alkalom csak dec. 24-ig tart.

A szokásos karácsonyi **OCCASIO** a többi cikkekben megkezdődött. ➔

Czillér Imre áruháza.

és fényezésben szitják a forradalmi állapotot.

Sajnos dolog, hogy Magyarországon kínai kuliról kell beszélni. A vallástalan és hazafiatlan irányzat annyira megrontotta józan volt munkásosztályunkat, hogy inkább nyomorog és kivándorol, de nem dolgozik. De hát minket mindig kigunyoltak azért, ha a munkások keresztény szellemben való nevelését és szervezését emlegettük. Ez legyen most is feladatunk. Vajha ne lenne késő.

A képviselőház elnöksége József kir. hercegnél. A képviselőház elnöksége ma késő délután tisztelgett József kir. hercegnél és nejenél Augustza kir. hercegnőnél.

A hivatalos lap Andrássy Gyuláról. A hivatalos lap mai számában hosszabb cikket szentel Andrássy Gyula gróf emlékének. A nagy államférfiu működéséről a következőleg ír a hivatalos:

„Mire a kiegyezés nagy műve létrejött, már szinte óriássá nőtt néhai gróf Andrássy Gyula királyának épügy, mint nemzetének bizalmában, becstelésében és szeretetében; és a midőn Felséges Urunk őt állította a kormányzat élére, ugyanakkor a nemzet képviselője azzal a megbízással tisztelte meg, hogy a szent koronát föltegye a Király fölkelet fejére.

Allamférfiu nagysága azonban — párosulva Felséges Urának bizalmával és vonzalmával — csakhamar fölfeje emelte őt saját hazája és nemzete sorsának intézésén és az egész Európára kiható, döntő szerepet jelölt ki számára.

E működése során a monarchia tekintélyét és hatalmát megszilárdította; hazájának elévülhetlen szolgálatokat tett; ő maga pedig Európa legnagyobb államférfiainak sorába emelkedett.

Politikai éleslátását és bölcsességét azóta fényesen igazolta a történelem, mert hiszen: »ugy Magyarország politikai életének, valamint

a monarchia külügyi politikájának ma fennálló új alapját ő teremtette meg;« — a köznapri rövidlátás mégis támadásokkal illette őt, melyek miatt elkedvetlenedve, a politikai szerepléstől csakhamar teljesen visszavonult és ezen elhatározását Felséges Urának legteljesebb bizalma és vonzalma sem másíthatta meg.»

Koronaőr választás.

A képviselőház és főrendiház együttes ülése.

Világra szóló szép parlamentünk ragyogó kupola termében ma fényes ünnepi ülés volt. Főrendek és képviselők drága díszmagyar ruhákban, csillogó antik ékszerekkel, koronaőr választásra gyűltek egybe.

Köröskörül hevenyészett páholyokból választékos közönség nézte és csodálta a káprázatos látványt; a diplomaták páholyából Burián, Aehrenthal, Wédel, német nagykövet és más külföldi követek és családjaik gyönyörködtek a festői látványban.

A parlament előtt egész tábora a bérkosiknak és magánfogatoknak állott sort. Bent a márvány padozatu, márvány falu, nagyszerű freskókkal díszített kupola teremben pedig nyüzsgött a sok kacagányos, kócsagtollas kalpagu díszruhás főrend és képviselő. — Feltűnik közöttük a rózsaszín taláros püspökök kalapja, Csáky, Drohobeczky, Firczak és fekete talárban Zelenka Pál, luteránus superintendens.

Első sorban Wékerlére irányul a köztigyelem. Nemcsak azért mert miniszterelnök, hanem mert ő a leghatalmasabb alak az egész gyülekezésben. Széles vállán megfeszül az arany zsinóros kék atilla, arra borul megyszin mentéje. Kossuth sötétzöld atillájában és ugyanolyan színű dusan aranyozott bársony »Zrinyi« mentéjében jelent meg ma is. Oldalán valószínű Rákóczy-kard lógott. Széll Kálmán szép

atillában, megyszin mentében volt; a mente alól kipiroslott a Szent István-rend széles szalagja. A képviselőház elnöksége festői képet nyújtott. Justh drága szövetű sötétzöld atillában, megyszin mentéjében, nagybecsű antik ékszerekkel, antik kövekkel kirakott karddal. De mindennél jobban ragyogott a mente barna prémjébe tűzött rubintos, gyémántos tulipán.

— Ez a tulipán csak bujkál most itt a prém között, de holnap, mikor a királyhoz megyünk, frakkban leszek s akkor fog csak igazán csillogni . . .

Náway Lajos délceg alakján aransárga atilla feszült meg. Megyszin mente, kócsagos kucsma egészítette ki a pazar öltözéket.

A második alelnök Rakovszky István azal tüntetett, hogy díszmagyarjára egyetlen érdemjelet tűzött ki; azt a jubiléris érmet, melyet a király koronázásának 25 éves fordulójára minden hadnagy, minden közlegény megkapott.

Mindentelé feltűnést kelt Szmeccsányi Györgynek, a fiatal néppárti képviselőnek óriás alakja. Az aransárga és megyszin valóssággal egymásba folyt rajta.

Három miniszter fekete díszben volt, Darányi, Andrássy és Polónyi, Apponyi ruhája gyászos volt. A sok díszmagyar közül kitént három skarlátvörös magyar lovassági tábornoki egyenruha: Fekkefalussy, Zoltán Elek és Máriássy altábornagyok.

A három hajdu képviselő: Thaly Kálmán, Papp Elek és Rákósy Viktor egyszerű fekete ruhában jelentek meg. Sőt mi több a karzat hiába kereste Barabás Béla ismert díszmagyar alakját, hosszú fekete szalon kabátban ült le Kossuth Ferenc mellé, aki a diplomaták páholya előtt beszélgetett Wédel német nagykövettel. A nagyköveti páholy különben állandó érdeklődés tárgya volt. Andrássy, Darányi, majd leghosszabban Saterényi József ál-

ták meg német császárnak. A dacos és sértett Ottokár azonban csak úgy akarta császárságának elismerni, ha Rudolf meghagyja őt minden birtokában. Rudolf császár azonban nem akart ily félelmes vetélytársat saját birodalmában megtűrni s Ottokárt több ízben Nürnbergbe hívta hódolatára. de hasztalanul. Ekkor 1275-ben az augsburgi birodalmi gyűlésen az ausztriai tartományokat a birodalomra vissza szállott hűbéreknek nyilvánította. E határozat ellen Ottokár fegyveresen tiltakozott, de Rudolf császár birodalmi hadai élén fegyverrel kezében érvényt szerzett birodalma határozatának s miután Bécsset bevette, Ottokár feladta a további harcot s Cseh- és Morvaország kivételével lemondott birtokáról s letette a hűbér esküt Rudolf császár kezébe. Büszke dolyfe és sértett méltóság érzete, nemkülönben dicsvágyó nejeinek Kunigundának unszolására azonban csakhamar fegyvert ragadott és 1278. július 27-én 42.000 emberrel betört Ausztriába.

II.

A betörés ideje egy hadvezér lángeszével volt kiszámítva.

A választó fejedelmek s Rudolf császár közt ugyanis elhidegülés állott be s a birodalmi zsoldos sereg már el volt bocsájtva. Rudolf

csak személyes hűveire s szövetségesére az ifju II. László magyar királyra számított. Mindazonáltal augusztus elején még csupán 7000 embert állíthatott Ottokár hatalmas seregével szemben. Ottokár azonban hatalmának érzetében nem használta ki kellően idejét s ahelyett hogy egyenesen Bécs ellen ment volna, felosztván seregét Laa városát s Drosendorf várát kezdte ostromolni. A megerősített helyek hős és kitarító védelmezői azonban, közel 14 napig feltartóztatták Ottokár seregét, sőt Maisson István lovag Dodsendorf hős védője, a várat végre is elhagyni kényszerítettén ügyes visszavonulása által az őt ostromló sereget Krems felé maga után csalta s így Ottokár ismét néhány napot vesztett, míg seregeit egyesíthette s megkezdhetette előnyomulását Bécs felé.

E várostromok ideje alatt végre összevődött Habsburg Rudolf serege, de egészben véve nem bírt 15.000 embernél többet Ottokár ellen csata sorba állítani. Eközben kapta a várva várt értesítést, hogy a II. László király személyes vezetése alatt közeledő több mint 15 ezer emberből álló magyar sereg aug. 10-én lépi át Pozsonynál a Dunát. E hitre aug. 14-én Rudolf elindult Schwehat, Fischamend, Petronell, Altenburgon keresztül a magyar sereg elébe s Hainburgnál átkelve a Dunán Marchegg-

nél erős táborot ütött. Augusztus 18-án László király végre megérkezett és serege egyesült Rudolf császár seregével.

Időközben Ottokár összevonván seregét, megindult Rudolf ellen. Büszke önhittséggel nézve végig pompás seregén, lenéző gunnyal emlegette a »kis gróf« seregét. Volt is oka büszkének lennie! Pompás seregét 10.000 cseh, 12.000 morva s 20.000 különféle nemzetbeli szövetséges zsoldos képezte Danielovitsch király, a breszlai, az oppelni hercegek, brandenburgi Ottó örgróf stbik vezérlete alatt. Gyalogysága harcedzett, míg nehéz lovassága hirtelheft vala. Most már minden késlekedés nélkül, harcúgytól égvé Zisterdorfra vonult s ott táborba szállva előcsapatjait Stullfried felé előre toltta.

A két sereg tehát szemben állott egymással s a távolság oly csekély volt, hogy az előcsapatok már aug. 25-én összeütköztek. Ez apró összeütközések nem nagy jelentőségűek, de mégis a könnyű magyar lovasok fölényét bemutatták. Különösen a vakmerő kun lovasok Emmerberg Berthold vezetése alatt megröbánták Ottokár előcsapatját s néhány perc alatt legázolták. Az ellenség vad futással menekült, s a kunok kezébe 200 fogoly esett.

(Folyt köv.)

Ujjonnan nyílt üzletemben,

a mely fővárosi mintára van berendezve, raktáron tartom a legizlésebb kalapokat, fehérneműket, nyakkendőket és mindennemű uridivat cikkeket. — Férfi fehérneműket és angol női ingblousokat mérték után készítek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Lukács Aladár

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Az Orsolya-apácák új bérpalotájában.

lamtitkár beszélget a német nagykövettel. Ez a beszélgetés fel is tűnt mindenkinek. A fiatal képviselők közül szimpatikusan tűnt ki Hódy Gyula fehérselyem atillájával megyszín mentében.

Féltizenegy felé járt az idő, midőn Justh Gyula és Desseffy Aurél elfoglalták egymás mellett az elnöki széket.

Gróf Desseffy Aurél, a főrendiház elnöke üdvözlö az egybegyűlt főrendeket és képviselőket és megnyitja az ülést. Jelzi, hogy az ülés tárgya a koronaörváltás.

Wekerle Sándor miniszterelnök átnyújtja a király kézirátát, melylyel a megválasztandó koronaörnek négy hivatást jelöli ki.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke felbontja a királyi leiratot, gróf Thoroczkay Miklós jegyző felolvassa, az egybegyűlték állva hallgatják végig. A kézirát először báró Wesselényi Miklóst (éljenzés), másodsor báró Pronay Dezsőt, harmadsor Semsey Andort, negyedsor gróf Hadik-Barkóczy Endrét jelöli.

Justh Gyula: A legkegyelmesebb leirat tudomásul vétetik. Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Justh Gyula újból megnyitja az ülést és felhívja az egybegyűltéket a 4 jelölt közül való választásra.

Hosszas felkiáltások: *Éljen Wesselényi.*

Elnök: Mivel a felkiáltásokból megállapíthatom, hogy a főrendek és képviselők egyhangulag, Wesselényi Miklós bárót óhajtkák megválasztani. Wesselényi Miklós bárót a koronaöri tisztre egyhangulag megválasztottnak jelentem ki. A választás eredményét a miniszterelnök ur még a mai ülés folyamán öfelsége legmagasabb tudomására fogja juttatni.

Ezután Vidyásó Ferenc főrendiházi jegyző felolvassa a jegyzőkönyvet, melyet hitelesítenek.

Justh Gyula a királyi válasz érkezéig az ülést egy órára felfüggeszti.

Szünet után gróf Desseffy Aurél újból megnyitja az ülést. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök jelenti, hogy öfelsége Wesselényi Miklós báró megválasztását megerősítette. Gróf Vidyásó Ferenc felolvassa az arra vonatkozó királyi kézirátot. Justh Gyula: A kézirát tudomásul vétetik. A főrendek és képviselők most a király elé járulnak, az új koronaör leteszi öfelsége kezeibe az esküt, azután ugyane remben hitelesíttetni fog az erre vonatkozó jegyzőkönyvet. Elnök az ülést másfél órára felfüggeszti.

*

Az ülésen jelen volt Wesselényi Miklós báró is arany brokát atillában, fekete bársony mentében. Csak a választás után jelent meg s harsány éljenzéssel fogadták. Érdekes, hogy mikor Justh Gyula szavazásra tette fel a kérdést, Pronay Dezső báró, az egyik jelölt, legelkeszbben kiáltotta, kucsmáját lengetve: *Éljen Wesselényi!*

A koronaör esküje.

A képviselők ezután felhajtatták a királyi várba, hol Wesselényi az előírt szertartás szerint letette az esküt. A királytól jobbra Fejérváry báró testőrkapitány, balra Beck báró ült. Wekerle rövid beszédben kérte a királyt, hogy engedje meg, hogy az új koronaör letegye az esküt. Ezután Wesselényi Zichy Aladár felolvassa után el is mondta az esküt. A képviselők és főrendek ezután visszatértek a Házba, hol Desseffy Aurél újból megnyitotta az ülést, felolvassa az eskü letételről főlveti jegyzőkönyvet, majd Justh Gyula felszólítására Wesselényi rövid beszédet mondott. Beszédével az ülés véget ért.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket a megelőző beküldésében szíveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.*

A delegáció.

A hadügyi albizottság ülése.

Budapest, december 4

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hadügyi albizottsága ma délután 5 órakor folytatta tanácskozásait.

Rakovszky István napirend előtt megjegyzi, hogy az albizottság tegnapi ülésén olyanok is felszólaltak, kik nem tagjai az albizottságnak.

Okolicsányi László előadó tegnap beterveztett határozati javaslata tekintetében javításokat terjeszt elő.

Issekutz Győző kifogásolja, hogy abban a megállapodásban, mely a két állam kormánya között létrejött a hadsereg szállításaira vonatkozólag, cs és kir. közös hadügyminiszterium és cs. és kir. hadügyi tengerészet van kitüntetve.

Szterényi József államtitkár megnyugtatta a bizottságot, hogy a megállapodás mindenben be lesz tartva. Téves az a hiedelem, mintha a megállapodás a hajókra nem terjedne ki. Módosításokat ajánl Hegedüs Sándor határozati javaslatához.

Hegedüs Sándor az államtitkár módosításait részben elfogadja.

A tanácskozás még tolyik.

Az osztrák külügyi albizottság ülése.

A mai nap folyamán délután 4 órakor az osztrák delegáció külügyi albizottsága is ülést tartott, amelyen Aehrenthal báró közös külügyminiszter elmondta az osztrák delegátusok előtt exposéját.

Az exposé bevezetésében Aehrenthal báró röviden jelezte, hogy Magyarország és Ausztria a külügyi politika tényezőivel barátságos és bizalomteljes összeköttetésben van. Majd részletezve a külállamokkal való helyzetünket, a Németországgal való szoros baráti szövetségünket az európai béke kiváló zálogának mondja. Olaszországgal, a monarchia másik szövetségeseivel összeköttetésünk szinte és szívélyes. Oroszággal pedig 10 év óta van baráti viszonyban monarchiánk. Reméli a külügyminiszter, hogy ez a baráti viszony a Balkánon való együttműködésben csak erősödni fog.

Szerbiával a monarchia politikai összeköttetése normális. A gazdasági összeköttetésünk azonban nem normális. Reméli, hogy Szerbia ígéreteit a gazdasági kérdésekben szabatosabban fogja formulálni, s így mód kínálkozik az abnormis helyzet békés megszüntetésére. Elismeri különben a külügyminiszter, hogy a gazdasági aspirációk szoros összeköttetésben vannak a politikai aspirációkkal. Ezt nem is fogja figyelmen kívül hagyni.

Végül hangsúlyozza, hogy bár a monarchia már eddig is sokat tett diplomáciai képviselők érdekében, mégis e téren még nagyon sok a tenni való.

x A SZENT-LÁSZLÓ nyomdában legujabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb bál és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

A vasuti szerencsétlenséghez.

A belényesi vasuti szerencsétlenség kiszemelt áldozatai már csendesesen pihennek az anyaföld mélyén, a sebesülteken a lehetőséghez képest igyekeznek segíteni az orvosi tudomány.

Azok a néma sirjelek azonban mindég élő tanui lesznek a könnyelműen bűnös eljárásnak, amelyet nálunk követnek úgy az építésnél, mint az üzem kezelésénél a vicinális vasutakon.

Most, mikor még el nem mult a rémület, amely a szerencsétlenségtől megdermesztette a szíveket, mikor még omlik a könny az özvegyek és árvák szeméből, időszerűnek tartjuk, hogy rámutassunk azokra az okokra, amelyek ezt a borzalmas szerencsétlenséget okozták s amelyek alkalmat adnak, hogy hasonló szerencsétlenségek a jövőben is könnyen előfordulhassanak.

Valóságos visszaélés az emberélettel és vagyonbiztonsággal az, ahogy a vicinálisokat nálunk építik.

Részvényekkel, hozzájárulásokkal összehozták a tőkét s azután a magánérdekek istápolásával tüzik ki a vicinálisok vonalát; nem sokat törődnek azzal, hogy a pályatest és a többi felépítmények megfelelő szilárdak legyenek s azok felszereltesenek mindazon kellékekkel, amelyek a közlekedés biztonsága megkíván.

A belényesi vasutáról tudjuk, hogy lett az építve. Ahelyett, hogy a nagy közönség érdekeinek megfelelő irányban építették volna a vasutat, még a költségek rovására is, egyes birtokosok érdekeinek kedveztek. E tekintetben még azt sem tekintették, hogy olyan helyeken ne építsék a vasutat, ahol a folytonos csuszamlások, süppedések állandóan veszélyeztetik a pályát s ezáltal az utazók életét.

Ebben a tekintetben a belényesi vasut ritkítja a párját. Ezért gyakori ezen vonalon a baleset.

Még nagyobb hiba, hogy a belényesi vasut a lehető legmostohábbban van felszerelve a szükségességekkel s csodálkozunk kell, hogy ilyen állapotban a M. Á. Vasutak az üzem kezelését átvállalták s ezzel együtt magukra vették a felelősséget.

Dacára, hogy olyan vidéken fűt végig a vasut, ahol a szegény román nép nem érti a betűvetést és olvasást, az átereszeknél elzáró korlát helyett egyszerű tábla van kifüggesztve: *»Vigyázz! ha jön a vonat!«* S ilyen táblák vannak olyan helyeken is, ahol csak akkor lehet a kanyarodó miatt látni a vonatot, ha már alig van 20—30 méternyire. — Nem valóságos istenkisértés ez, amelynek már áldozata is van?

Még ennél is nagyobb könnyelműség, hogy ezt a különben is veszélyes vonalat nem látták el a szükséges és más vonalakra bevezetett telefonnal és harangjelzővel. A belényesi vasuton ugyanis csak az egyes állomások közlekedhetnek egymással a távirat útján. Az őrházak semmi összeköttetésben nincsenek sem az állomásokkal, sem egymással.

A mostani szerencsétlenséget meg lehetett volna akadályozni, ha a harangjelzés, vagy a telefon be van vezetve az őrházakba.

A hollódi állomáson, a vonat elindítása után rögtön észrevették a tévedést, de már nem segíthettek, dacára, hogy a veszélyt teljes nagyságában belátták. Ha meg van a harangjelzés, azonnal jelt adhattak volna az őrházaknak, s megállíthatták volna a vonatot. Az államvasutak vonalain többször előfordult már ha-

sonló eset s a harangjelzéssel elejét vették a katasztrófának.

A belényesi vasut építésénél megtakarították ezeknek a jelzőknek a költségeit s ezt most kötelességtudó szegény emberek életükkel fizették meg.

A kezelésnél is a legkönnyelműbb módon járnak el a vicinálisokon. Erre eklatáns példa, amit a bihari vasuton napról-napra lehet látni s amit már megirtunk, de eredménytelenül.

A bihari vasút egyik vonata este 9 órakor érkezik Nagyváradra s dacára, hogy ez a vonat az egész Érmelléken este robog keresztül, az összes kocsi teljesen sötétek. A szó teljes értelmében nincs más világítás az egész vonaton, mint a gép lámpája s a kalauz kézi lámpása. A személyzet állítja, hogy már 3 hónap óta tart az állapot állítólag azért, mert a szállító olyan olajat szállított, amely éppenséggel nem ég s most e miatt per van folyamatban.

Az utasok teljes sötétségben vannak.

Az utasok ki vannak téve annak, hogy kirabolják őket s a tettest még meg sem ösmernék. De még borzasztóbb elképzelni is, hogy mi történne akkor, ha nyílt pályán kisklás, tengelytörés, vagy más hasonló szerencsétlenség fordulna elő.

Elképzelhetlen, hogy hónapokig lehet egy vonatot teljes sötétben járatni, a mindennap megújuló panasz dacára. És mégis így van.

Mindezek a körülmények nagyon alkalmasok arra, hogy megingassák a magyar vasutak iránt eddig táplált bizalmat.

A mostani borzalmas szerencsétlenség talán Mementó lesz az intéző köröknek.

Az összeütközés áldozatainak temetése.

A belényesi vasuti katasztrófa szerencsétlen áldozatai iránt megható módon nyilvánult meg a közönség részvéte, a temetés alkalmából.

Már délután 1 órakor gyülekeztek a kórház udvarán s csakhamar valóságos népvándorlás volt a kórház felé, minden irányból. A vasuti tisztek és személyzet zászlók alatt vonultak fel. Eljött a kolozsvári és debreceni tüzoltótestület a vasuti zenekarral, lobogóval.

Fél 2 órakor már tömve volt a kórház udvara s Kórház-utca s még mindég hatalmas tömegben gyülekezett a közönség. Mikor a temetési szertartást megkezdték már mintegy 5-6 ezer főnyi közönség szorongott a kórház környékén. A társadalom minden osztálya képviselve volt. A borzasztó katasztrófa általános részvéte váltott ki.

A kórház udvarának hátsó részében, a halottas ház előtt helyezték ravatalra Broncs László mozdonyvezető és Rothland Antal fűtő koporsóit, míg az izraelita vallású Szilágyi Mór mozdonyvezető hült tetemei kissé távolabb voltak ravatalra helyezve.

A koporsókat a nagyvárad, kolozsvári és debreceni vasutasok lobogóikkal vették körül, míg a debreceni és kolozsvári vasuti zenekar az utcán foglalt a tömegben állást.

Előzetesen Szilágyi Mór holtteste felett végezték el az imát.

Broncs László és Rothland Antal kath. vallásúak voltak s ezeket együtt szentelték be.

A temetés a vasutasok dalárdájának megható gyászdalával vette kezdetét.

Az egyházi szertartásokat Imrik Sándor

Zoltán plébános végezte, Besser Hugó és Szabó István káplánok segédletével.

A beszentelés után Böhm Mihály kolozsvári forgalmi biztos remek beszédben bucsuztatta el a katasztrófa áldozatait. — Meghatóan ec etelte az elhunytak kötelességtudását. A szép beszédet a szerencsétlen áldozatok hozzátartozóinak és a közönségnek hangos zokogása kísérte. Nem a szokásos mondás szerint, de a szó igaz értelmében, alig volt a hallgatóság között, aki nem könnyezett. Szívet facsaró volt az árván és özvegyen maradtak mérhetlen fájdalma.

A bucsubeszéd alatt dübörögve jött egy fával megrakott vonat a kórház melletti vasutvonalon, éppen a belényesi utról, hol a szegény emberek borzasztó halálukat lelték. A pályáról, alig 100 méter távolságról jól lehetett látni a temetést. A vonat megállt a nyílt pályán, a személyzet tisztelgett. Kevés szünet után, hosszú éles lütyöléssel megadták a végső tiszteletet s megindult a vonat az átlomásra.

A bucsubeszéd után a vasutas-dalárda ismét egy megható gyászdalt énekelt s megindult a hatalmas gyászmenet, aminőt évtizedek óta nem láttunk Nagyváradon.

Fél négy óra volt, mire a gyászmenet kibontakozott a tömegből s a zenekarok gyászindulója mellett megindult a Fő-utcán, ahol az egész utcát ellepte a résztvevő közönség. A villamos kocsi a Fő-utcán, amíg a menet elhaladt, állva maradtak.

A menetet egy lovasrendőr nyitotta meg. Utánna jött a ministránsfia a kereszttel, a vasutasok dalárdája, s az egyik zenekar. Sorban következtek lobogók alatt a nagyvárad, kolozsvári, debreceni vasutasok, a másik zenekar, a papság, testőrök, karddal és gyászlöbögővel, a koszoru kocsi és a két gyászkocsi. A koporsókat a vasutasok kézen vitték.

Végül jött az izraelita szentegylet gyászkocsija.

Szilágyi Mór holt tetemét a kartársak szintén kézen vitték.

Az impozáns gyászmenetet hosszú kocsi-sor zárta be.

A Széchenyi szállodánál a gyászmenet ketté vált. Broncs és Rothland Antalt Szaniszló, Széles- és Temető-utcán át az olasz temetőbe kísérték, míg Szilágyi Mórt a Széchenyi-téren, Kolozsvári utcán a v. velencei izr. temetőbe vitték.

Legyen emlékük áldott.

UJDONSÁGOK.

Főpásztorunk utazása.

Dr. Szemrecsányi Pál, megyés püspökünk elutazott. Nagy öröme szolgált az egyházmegyének és Nagyvárad társadalmának látni a jóságos egyházfejedelmet püspöki székhelyén az ősz folyamán, mely egészségének jobban kedvezett, mint a nedves, párás hidegre fordult idő s a később még beálló fagyos tél. Enyhébb éghajlat alá vonult tehát orvosi tanácsra főpásztorunk Franciaországba Mentonba, a Riviera e kies üdülő helyére. Budapesten és Bécsen át vette útját, hol két napra kiszáll s majd onnan fog dél Franciaországba térni.

Kedden reggel 9 órai gyorsvonattal

indult el főpásztorunk Brém Lőrinc, udvari papja kíséretében Budapest felé a nagyvárad, pályaudvarról. Adja Isten, hogy ismét megerősödvé térjen vissza majd tavaszkor székhelyére.

* **Udvari ebéd.** Holnap lesz az első udvari ebéd, amelyre politikusok is hivatalosok.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Horváth János nagyvárad, kir. törvényszéki díjnokot a nagyvárad, kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

* **Repedések a városházán.** Vasárnapi számunkban említettük, hozzánk érkezett hír alapján, hogy az új városháza Körözs-utca felőli részén, az épület emeletén gyanus repedések látszanak. Különösen a torony mellett észlelhetők ezek a repedések. Mint most szakértői felvilágosítás után értesülünk, az épületen észlelhető repedések csak a vakolaton vannak, s nem egyebek természetes repedéseknél, amelyekre már előre számítottak. Éppen ezért nem is kötötték össze a tornyot az épülettel. Így kell minden tornyot építeni. A torony, nagyobb súlyánál fogva jobban nehezedik a talajra s így külön kell alapozni s különváltan építeni, mint a kisebb súlyúal bíró épületet. Ez a süllyedés-különbözet okozza, hogy a külső vakoláson repedések állanak elő, azonban ezek teljesen veszély nélküliek s bizonyos ponton meg is szűnnek. Ugy a mélyebb alapozás, mint az előálló ingás feltétlenül megköveteli, hogy a torony és az épület között legalább 1 centiméter üresség maradjon. — Így van építve a városháza is és éppen ez nyújt biztosítékot, hogy természetes süllyedés esetén a torony az épületet nem huzza magával. A torony alapját próbaúrás után vették lejjebb, mint okvetlen kellett volna, éppen túlságos skrupulozításból. A Körözs fenék alatt 150 centiméterre van a torony alapja, kitűnő hordképes talajon. Amint a külső vakolat repedései éppen semmi aggodalomra nem adnak okot, éppen úgy nem árthat a toronynak még egy esetleges partomlás sem, mert mindaddig nincs veszélyben a torony, míg a víz az alapot alá nem mossa. Ez pedig aligha következik be egyhamar.

* **A vízműtelep kibővítése.** A vízvezetési telep kibővítése most már elodázhatlan. Részint a város fejlődése, de főképp a vízvezetési csőhálózat kiterjesztése folytán a mostani telep nem képes a közönség vízszükségletét fedezni. A kibővítésre alkalmas terület megvétele tárgyában tegnap a polgármester barátságos megegyezést kísérelt meg tegnap. A tulajdonosok azonban eleinte oly horribilis árakat emlegettek, hogy szólni sem lehetett hozzá. Később azonban lejjebb szállottak követeléseikkel. A művelt területek holdjáért 3000 koronát, a homok árter holdjáért 2000 koronát kértek. A polgármester a művelt terület holdjáért 2000, s a homok területért 1000 koronát ajánlott fel. Összesen 11 és fél hold kell a kibővítésre, A megvételre szolgáló terület 33 hold. Ezt a jövőre tekintettel megvenné a város. Az érdekelteknek hétfőn reggel 9 óráig kell nyilatkozni, ellenkező esetben a város a kisajátításhoz fordul.

* **Magyar Társadalomtudományi Társaság.** A Társadalomtudományi Társaság tagjainak egy része, mint ismeretes, nem volt megelégedve a társaság működésével, minek következtében sokan a társaságból még szeptember havában kiléptek. Mint fővárosi tudósítónk értesít, a kiváltak most új társaságot alapítanak »Magyar Társadalomtudományi Társaság« címen a magyar gondolat terjesztésére.

Az új társaság még e hónapban megtartja alakuló ülését, amelyen megállapítja a társaság szervezetét és alapszabályait.

* **A szentjobbi megyebizottsági tag.** A múlt hó 21-én tartották meg Szentjobbon a megyebizottsági tagválasztást. A leszavazott polgárok Szunyogh Andort választották meg Kocsis Istvánnal szemben. Már a választáskor terjedt a hír, hogy Szunyogh kortesei vesztegetnek. Most ezt a híresztelést írásban is nyilvánították Kocsis hívei. A választás ellen felebbezést nyújtottak be tegnap a megyéhez Oláh Károly és több választó polgár. A felebbezésben mint tanukat említik fel, hogy a Szunyogh kortesei Agyi Istvánt, Fehér Lukácsot és még többeket pénzzel vesztegették meg, hogy Szunyogra szavazzanak. Még több okot is sorolnak fel a választás ellen, melyeket a közigazgatási bíróságnak lesz hivatása megvizsgálni.

* **Letartóztatott külföldi kereskedő.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A rendőrség ma letartóztatta Blumenthal Lipót külföldi kereskedőt, akit a mühlhausen ügyészség már régóta körözött. Blumenthal Lipót család és váltóhamisítás buntettével van terhelve. A bűntények elkövetése után az igazságszolgáltatás sújtó kezét avval akarta kikerülni, hogy Budapestre szökött, de rajtavesztett, mert a rendőrség letartóztatta.

* **A pocsjai kézigyógytár.** Pocsjai község az utóbbi időben meglehetősen növekedést mutatott a népesedés terén. Természetes, hogy a népesedés arányaival a különböző igények, kívánalmak is növekednek. Legujabban az ott lévő körorvos nyújtott be kérelmet az alispánhoz, hogy tekintettel a község növekedésére a meglévő kézigyógytár kibővítésére engedélyt nyerhessen. A körorvos több olyan gyógyszer beszerzésére kér engedélyt, amelyek mindig szükségessé és amelyeket csakis távol fekvő helységekből lehet beszerezni a betegnek.

* **A villamos átalány fogyasztók figyelmébe!** Értesítjük a t. átalány fogyasztókat, hogy minden 5 izzólámpánál nagyobb átalány berendezés fogyasztásának ellenőrzésére árammérőt állítunk fel. Felkérjük a t. fogyasztókat, hogy az e féla kiküldött szerelőinket munkájukban ne akadályozzák, mert azokkal, akik az árammérő felállítását meg nem engedik, az átalány szerződést annak lejáta után többé megújítani nem fogjuk. Nagyvárad város villamos műve.

* **Gyászmise Vidor Pálért.** Mint a fővárosból jelentik, tegnap délelőtt Vidor Pál, a Népszínház elhunyt igazgatója lelki üdvéért a józsefvárosi plébániatemplomban gyászmise volt, amelyen az elhunyt igazgató rokonai és számos ismerőse és barátja vett részt. A gyászmisét Krizsán Mihály pápai kamarás, plébános mondotta. Vidor Pál halálával most, hogy a Népszínház válságos helyzetben van, felmerült az a terv, hogy a Nemzeti Színház társulata bérelné ki a Népszínházat az időre, míg a Nemzeti Színház tervbe vett felépítése megtörténik, s így a Nemzeti Színház tagjai az ideig a Népszínházban játszanának. A népszínházi bizottság előadója, dr. Csupor József már nyilatkozott a terv felől és azt a maga részéről csak helyeselte.

* **Megeyi közigazgatási bizottság.** Biharvármegye közigazgatási bizottság ma fogja megtartani december havi ülését. Az ülésen Glacsa Antal főispán fog elnökölni. A közigazgatási bizottság ez ülésen az elmúlt havi eseményeket fogja átvizsgálni. Az ülés 10 órakor kezdődik.

* **Távbeszélő központ Pecsészőlősn.** Pecsészőlős községe már régóta szükségét éri annak, hogy a községben nincs távbeszélő

központ. A község előljárósága tegnap jelentést tett ez ügyben az alispánnak. A jelentésben kéri az előljáróságot, hogy az ottani postahivatal távbeszélője bővített ki és a felmerülő költségek fedezéséhez a vármegye nyújtson anyagi támogatást.

* **Műkedvelői előadás a Szigligeti-szoborra.** Részletesen megemlékeztünk arról az ünnepszámba menő műkedvelői előadásról, amelyet december 10. és 11-én rendeznek a Szigligeti-szobor javára a színházban. A rendezőség erősen buzgólkodik, hogy az előadások minél fényesebb eredménnyel tartassanak meg, úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. A műsor többi kitűnő számai mellett fényesek lesznek az élőképek, Szigligeti darabjaiból. Az élőképekben a következő urhölgyek és urleányok vesznek részt:

Putnik Bóláné, Brányi Bözsike, Bodnár Irén, Bodnár Malvin, Csapó Rózi, Csák Muci, Dániel Margit, Fényes Ilonka, Horváth Mici, Kelepecz Jolán, Korda Rózi, Kovács Margit, Kövér Ella, Kun Margit, Leszkay Emmike, Lukács Lenke, Lőrinczi Margit, Lőrinczi Lóri, Nadányi Boriska, Nagy Jima, Palánkay Mädi, Polgár Anka, Polgár Lili, Rozslai Margit, Rozslai Erzsike, Seress Margit, Szokoly Irénke, Szokoly Klárka, Trenhauser Rózi, Török Jolánka, Varga Piroška.

* **A Poynár-ház megvétele.** Nagyvárad város pénzügyi és szépsészeti és közlekedési szakköztsége ma, szerdán délután 3 órakor ülést tart a Poynár-ház kisajátítása ügyében.

* **Drágul a nyomtatvány.** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége értesíti a közönséget, hogy december 1-ével az országban életbelépett az új munkás-árszabály, amely lényegesen emeli a munkabéreket. Ennek következtében elkerülhetetlen a nyomtatványok árának aránylagos emelése is az egész országban.

* **A mezőkeresztes kör állatorvos.** Miniszteri körrendeletre Mezőkeresztes járásban egy kör állatorvosi állást kellene létesíteni. A mezőkeresztes főszolgabíró most tett erre vonatkozólag jelentést az alispánnak. A főszolgabíró jelentésében előadja, hogy a járásban körállatorvosi állást nem lehet létesíteni, mivel annak kiadásait a községek nem tudják fedezni. A főszolgabíró az alispánnak ismételt felhívására megkísérelte megint a körállatorvosi állás létesítését, azonban ez ismét kudarcot vallott.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Cyrano de Bergerac.
Csütörtök: Vig Özvegy.
Péntek: Kék szakállu herceg.
Szombat: Kék szakállu herceg.
Vasárnap este: Felhő Klári.

Leányka. Verő György pompás magyar operettjét meglehetősen üres ház nézte végig s ez nem valami lelkesítő hatást gyakorolt a szereplőkre sem. *Károlyi* Leona maga is csak lassan lelkesedett bele a szerepébe; a II. felvonás végére azonban teljes sikerre vitte az előadást s ez a siker meg is maradt. *Oláh* Gyula ügyes éneke, *Fehér* Gyula jóízű humora, amennyire a nyomott hangulat engedte, tetszettek. *Haraszi* Mici természetesen megint jobban játszott, mint énekelt. *Bércsi* Tihanyi után vette át Habakuk szerepét s minthogy e szerep komikuma megtelei az ő egyéniségének, tudott Tihanyi után is tisztes sikert aratni.

A nagyvárad mezőgazdasági kiállításon nagy diszoklevéllel kitüntetve.

„Hungária“ Galván Művek

Fémáru gyártelep: Minta raktár:
Kossuth Lajos-u. Bémer-tér.

DÉNES BÉLA

NAGYVÁRAD.

Ajánlja saját gyártmányu china-
ezüst evőeszközöket, dísztárgyalt
és használati cikkeket gyári áron.

Evőeszközök, alpacca alappal, 12 darab
evő kés, villa vagy kanál 20 korona.
Kopásért a legmesszebb menő jótállást
vállal. *Karácsonyi és újévi ajándékok*
4 koronától feljebb!

A nagy közönséget tisztelettel meghívom
dusan felszerelt modern minta raktárom
szíves megtekintésére minden vétel-
kényszer nélkül. — Nagy képes árjegy-
zékem kívánatra ingyen és bérmentve.

MULATSÁG.

Sétahangverseny a tüdőbetegek javára.

Az az üdvös mozgalom, mely célul tűzte ki a szerencsétlen tüdőbetegek javára egy *rendelő intézet* felállítását Nagyváradon, mint örömmel látjuk, nem veszit energiájából. A mozgalom sikere érdekében most a biharmegyei és nagyváradai nőegyletek is sorompóba léptek és mint megirtuk már egy ízben, a tél folyamán öt sétahangversenyt rendeznek a rendelőintézet alapja javára, a 37. gyalogezred zenekarának közreműködésével, amelyet a humanus lelkületű ezredparancsnok, báró Karg János mind az öt alkalomra készséggel és ingyen ajánlott föl. Az első hangversenyt az Immaculata ünnepén, e hó 8-án szombaton délután öt órakor tartják meg a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. Erről a sétahangversenyről szóló plakátok már ma meg is jelennek az utcák falain. Ime a plakát:

A biharmegyei és nagyváradai nőegyletek a szegénysorsu tüdőbetegek számára Nagyváradon létesítendő Rendelő intézet alapja javára f. é. december hó 8-án szombat d. u. 5 órakor kezdődő nagyarányu sétahangversenyt rendeznek a Kereskedelmi Csarnok dísztermében, melyre a n. é. közönséget ez uton is meghívjuk. A zenét a 37-ik gyalogezred zenekara szolgáltatja. Belépődíj egy korona. A nemes szívű közönséget tisztelettel kérjük, hogy e sétahangversenyen leendő megjelenésével eme fontos humanus intézmény mielőbbi felállíthatását előmozdítani sziveskedjék. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, özv. ifj. Schvarcz Abrahámné, özv. Grunwald Henrikné, Nadányi Károlyné, Glatz Antal főispán, Rimler Károly polgármester, dr Gerő Sándor.

A humanus intézményt tekintve, úgy hisszük, a sétahangversenyek rendezői nem fognak csalódnani ezutal sem Nagyvárad város közönségének áldozatkészségében, mely már annyiszor adta fényes jelét nemes gondolkodásának és érző szívének.

A Nagyvárad Hitelbank takarékszövetkezet 1907 január 1-én nyitja meg

V-ik évtársulata t.

Beiratkozni már most lehet a szövetkezet helyiségében.

Kossuth Lajos-utca 10. szám.

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1907. január 1-én nyitja meg
12-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletrész után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecskek kiadása mai naptól kezdve d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltetik.

Nagyvárad, 1906. november 6.

Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3—5-ig,
Csütörtök délután 3—5-ig.

Értesítés.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága részvényeseinek 1906. november 25-én megtartott közgyűlésén hozott

határozata értelmében a társaság részvénytőkéjét
500000 koronával

m á s f é l m i l l i ó,

azaz egymillió ötszáz ezer koronára felemeli a következő módokat mellett:

1. Kibocsájtanak 2500 darab új részvényt 200 korona névértékkel.
2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, a tartaléktőkére 100 korona, összesen tehát 300 korona fizetendő: azonfelül a részvény kiállításáért és illeték fejében 3 korona.
3. A részvények értékében 50%, azaz százötven korona fizetendő, míg a másik 50%, azaz százötven korona, valamint a 3 korona kiállítás díj legkésőbb 1906. december 31-ig. Ezen időpontig a befizetett összegek után 50 százalékos kamattal térül

vissza, míg ellenben a késedelmes fizetők 1907. január 1-től számított 6 százalékos kamatot tartoznak fizetni.

4. A részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak s pedig aképpen, hogy két darab régi részvény re egy új részvény jegyezhető.

5. Az új részvények a régiakkal mindenben egyenlők s már az 1907. üzletév jövedelmében részesednek.

6. A részvényesek elővételi jogukat részvényeik bemutatásával 1906. évi december 15. napjáig bezárólag gyakorolhatják, míg a részvényjegyzés zárhatárideje 1906. december 20-ik napja.

Nagyvárad, 1906. november 25.

Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság
igazgatósága.

Az 1906 évi december hó 1-én esedékes

4%-os magyar koronajáradék

és 4%-os magyar jelzálog sorsjegyek szelvényeit

már november 20-tól kezdve

minden levonás nélkül pénztárunknál beváltjuk.

Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar és Terményhitelbank.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levelborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfelők,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncfőndek, étlapok,
napfűtők,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
síb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat,

végez minden ebbe vágó műveletet.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyáknaként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** honályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyáknaként 1-5 watt fogyasztással.

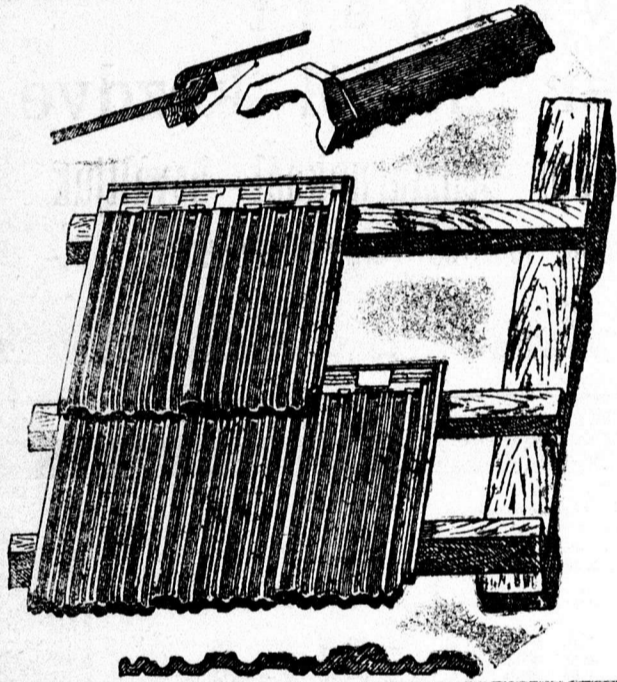
Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett **ivlâmpák**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlâmpák kezelését, hozzávâ szénpâlcák szállítását, berakását és minden e szakmâba vâgô munkâlatokat a legolcsóbb ár mellett,

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

ROSENBERG IZSO

impregnált cementfedélcserép gyára,
Nagyvárad.

Ajánlja kitünôen bevált cementfedélcserép gyártmányait.

Évi gyártási képesség 1.000.000 darab.

Piros, fekete és ceme. tszürke színben! Legmesszebb menô szavatosság!

Hófuvásnak és esônek ellenálló anyag.

Telefon 67. szám.

Jutányos árak!

Telefon 67. szám.

„Elsô nagyváradai cipô és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsôrendü kézimunka

cipô és csizma

készitményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendôrségi épület.)

